

D▷ IO▷ OECOLAM
PADII IN GENESIM
ENARRATIO.

BASILEAE

1536.

splendentiam solis & raritatem nubiū serenitatis spem
adesse, & propterea non esse timendum à diluuiio cum
iris apparuerit. Cum igitur arcus cœlestis in hūc usum
sit formatus, bonam spem habeamus, & non contem-
namus illud signum & c.

Recordabor.) Scimus deo omnia esse præsentia,
tamē scriptura hic & alibi dicit, Memor est deus. Mul-
tas pluuias interim dominus dat, quæ sunt signum bene-
uolentiæ dei. Nos enim in eius recordationem per illud
induci debemus. Videtis quoties repetijt, aquas super
terram non uenturas. Consolatio magna est fideli homi-
ni, etsi multæ tribulationes et afflictiones in mūdo sint,
tamen si conciliatus est deo, nihil ei nocebunt. Vult di-
cere dominus: Fœdus illud sit certissimum signum meæ
erga uos beneuolentiæ. Iam ex hoc fœdere cognosce-
mus longe aliud sacratius fœdus, quod misso spiritu san-
cto in corda nostra sancitum est, quod seruabit nos ab
equis diluuij, id est, ab æterna morte & damnatione.

LECTIO.

Erant autem filij Noah, egredientes
de arca, Sem, Ham, & Iaphet: & Ham
quidem pater est Chnaan.

Tres isti sunt filij Noah, & ab eis re-
spersa est uniuersa terra.

ENARRAT. IOAN. OECOL.

Benedixit deus Noah, & posteritatem illi promisit ea benedictione, quæ impleta est in tribus illis filiis, ex quibus totus orbis terrarum hominibus impletus est. Noah non legimus alios filios genuisse: etsi genuit, tamen posteritas eorum non cõmemoratur, & nobis est quasi nullos genuisset: sed solum de illis tribus testatur scriptura, qui impleuerunt uniuersum orbem. Videmus certam quandam humani generis originem. Ne putemus res temere ita ferri, uel fato, uel constellationibus exordium habere humanum genus, uel fuisse ab æterno homines, ut gentes desipuerunt. Postea ex filiis ipsorum, qui nam duces ex singulis regionibus, & nomina regum habebitis. Ham medius in ordine hic describitur, qui est pater Chnaa. Quare non dicit Moses, Qui Sem, & Iaphet? Verum erat infamaturus Ham propter peccatũ suum, & maledictio in Chnaa, quia ob id nomen Chnaa hic scribitur. Postea ex supputatione annorum licebit uidere Ham genuisse Chnaa in ipsa diluuij tempestate: adeo infrenis libidinis homo fuit, ut etiam nomen Ham uideatur tale quiddam præstare, ut Chrysostomus annotauit. Non mouit illũ tanta tempestas & excidium humani generis, imò maledictus ille in medijs turbinibus: cum omnes gemerent, ille operam dedit proli. Iterum habebimus uarias generationes, duas præsertim: unam bonorum, alteram malorum.

rum

rum & maledictorum. Bonorum in Sem & Iaphet uidebimus. Maledictorum in Ham, qui non habuit reuerentiam patris sui: ideoq; & libertatem amisit, & seruituti factus est obnoxius.

Respersa est.) In toto orbe dispersi, & in uarias partes distributum est genus humanum. Non quod indigenae fuerint Aegyptij & Chaldaei uel Scythae, qui multa in scriptis suis fabulosa de se iactant &c.

Coepitq; Noah esse uir (cultor) terrae, & plantauit uineam.

Præceptum erat Adæ, ut in sudore uultus sui uesceretur pane. Innocentissima ratio uiuendi operari terram, & inde frumenta, uinum & panem proferre. Noah proinde cum uideret terram corruptam esse ex diluuiio, magis operam dedit labori. Sunt qui dixerunt ante diluuium uites absq; omni labore creuisse, ut aliae arbores, postea opus habuisse humana cura. Hoc tanquam incertum relinquo. Non contentus est Noah colere terram, sed & uineas plantauit. Hicq; discimus, non esse nos ad oia natos, sed ut proximis simus utiles, prout cuiq; deus ingenium dedit. Alij laboribus ualent, alij ingenio, ut sunt uariae dotes. Panem suum nemo cum iactura proximi manducet. Paulus dicit: Qui non laborat, non comedet. Philo & alij qui allegorijs magis dediti sunt, aliam agriculturam uirtutum & scientiarum

ponunt, sed nos ea relinquimus quasi parum per scripturam commendata. Vinum res quidem per se bona est, sed ab utentibus in perniciem & damnum cedit.

Et bibens de uino inebriatus est, atque discoopertus intra tabernaculum suum.

Iterum nobis scriptura proponit statim ab initio uitiatam esse humanam naturam, & quàm proclives ad malum simus ostendit, ut uideamus nobis opus esse summa custodia, præsertim ut sensus nostros bene moderemur. Quis uirtutes beati patriarchæ Noah satis commemoraret, tot annos crucem ferentis? Is tamen labitur. Neq; excusamus illum, neq; aggrauemus peccatū eius ualde. Neq; ebriosus fuit, sed per infirmitatem naturæ lapsus est. Nesciuit uirtutem uini. Aliqui eius factum uolunt honestare. Et fieri potest quod post magnam tristitiam liberalius biberit. Ita per ignauiam multa nobis accidere uidemus. Sed quantum malum sit ebrietas, unico uerbo indicat.

Discoopertus.) Nam postquam ratio hominis absorpta est uino, quid iam humani reliquum est in homine? Non pudoris ratio &c. Iam non erubescibat, iacebat nudus, quia uictus à uino. Nullus magna alioqui pecunia donatus, sic incederet, tamen ebrijs hoc leuissimū est. Ita etiam bono uiro Noah hoc accidit, ut pateretur hanc

hanc iacturam. Nimirum deus ad humiliationem eius hoc fecit. Ita & Petrus lapsus est, ut disceret alijs condonare peccata sua. Condonemus & nos mutuum frater fratri. In summa, ubi priuati ratione sumus, nihil satis tutum est. Nemo etiam uitia ebrietatis satis nominare potest. Basilium legite & Plinium, qui multa de hoc uitio annotarunt. Dominus igitur uoluit humanum genus admonere, ut cauere ab ebrietate. Permissum est ut bibamus uinum. Neq; peccatum est bibere uinum, quod illa dæmoniaca doctrina prohibet. Hodie quibusdam non uidetur ebrietas peccatum, sed comedisse carnem diebus prohibitis, uix expiabile est. Valeant hi.

Et uidens Ham pater Chnaan nuditatem patris sui, indicauit duobus fratribus suis foras.

Vidimus peccatum patris, quod tenue admodum erat: sed Ham homo irrisor, qui neq; parentem digno honore habet. Officium eius fuisset nuditatem patris tegere: nam hæc lex hominum mentibus insita est, nempe parentes honorare. Quia autem reprobus erat, patrem non magnificiebat. Iterum dicit Ham patrem Chnaan: potuisset simpliciter dicere Ham. Cogitare debebat, quo honore à filio suo uelit haberi. Indicauit fratribus suis nuditatem patris cum sannis & scommatis: patrem delirum & ebrium nimirum dixit. Illa omnino

dedecebant filium, & grauiſſimum peccatum erat cor-
rā deo. Nam male gratus patri, eo quod ſaluatus eſſet
in arca propter patrem.

Et ſumpto Sem atq; Iaphet uestimen-
to, poſuerunt illud duo ipſi in humerū,
& accedētes retrorſum operuerūt de-
nudata uerenda patris ſui, auerſis ſcili-
cet faciebus eorum, ne uiderent puden-
da patris ſui.

Videtis nunc generationes uariari, ut initio de Ha-
bele & Cain audiftis. Habel iuſtus, pius, innocens &
ſimplex erat: Cain autē iniuſtus, impius, malus & per-
uerſus. Ita hi duo fratres boni ſunt, Sem & Iaphet,
unus autem malus. Hi duo typum gerunt populorum
Iudæorum & Gentium. Boni erant, & ſtudioſi erga
parentem, non ingrati, neq; oblectati ſunt in iſtis ludi-
brijs fratris. Ex quo diſcimus non adulari detrectatori-
bus, & ijs qui in mala incidunt auxiliari debere. Potui-
ſſet ille patrem obtegere, ſed quia malus, non ſolum nō
fecit, ſed etiam alijs cum ludibrio illam nuditatem pa-
tris oſtendit. Illi autem celant, ne alijs pater fieret ridi-
culo. Hoc loco diſcamus, quod pleriq; annotant, ne ſa-
cile patribus ſpiritualibus, qui nos docent uiam iuſtitie,
quiq; quodammodo nos progenerant deo, ſi peccarint
per infirmitatem, quæ omnibus hominibus agnata eſt,
ita

temere reprehendendo detrahamus, uel etiã conuicia in illos iaceamus: non minus enim peccatum est, quàm peccatum Ham. Nihilominus non præcipitur nobis, ut conuiueamus ad graues illorum errores, per quos damnari possemus: quemadmodum multa dogmata per aliquot secula iam docta sunt, non sine pernicie animarum. Sunt etiam qui uolunt dehortari nos, quasi ad illorum errores sit omnino tacendum, sed hoc cederet ipsis in iacturam & damnũ, & gloriã dei obscuraret. Agnosceamus illos etiam esse homines, igitur errores eorum, si in quos incidissent, restellamus, et si fieri potest, illorũ misereamur. Porro ubi utilitas totius ecclesiæ periclitatur, tunc non amplius locus tacendi, sed admonendi, tempestiue & intempestiue. Illi tunc non sunt patres, si peccatis uarijs inuoluuntur, & nolunt resipiscere admoniti. Neq; curemus illos, qui torquent hunc locum, ut maxima offendicula episcoporum celentur. Quod autẽ dicit, auersis faciebus, significat fratres illos non condelectatos fuisse hoc spectaculo.

Et euigilauit Noah à uino suo, & cognouit quæ fecerat ei filius suus minor.

Resipuit à uino. Iam filius minor dicitur, suprã mediis, non sine mysterio. Et quia tam grauitè peccauit in patrem, sit omnium minimus, & omnium contemptissimus. Digna pœna illius, qui patrem ut decuit, nõ

honorauit. Ita si patrem cœlestem nos nō audiuerimus, haud mirum si pereat omnis nostra autoritas.

Et ait, maledictus Chnaan, seruus seruorum erit fratribus suis.

Maledictio hæc prophetia est potius, quàm ultionis auiditas. Nec affligitur Ham in sua persona, sed in filio. Hocq; grauius, quàm si in sua persona sic condemnatus fuisset. Nam Chnaan successurus erat illi, in quo nullam gloriam sperare licebat. Etiã posteritas Chnaan serui seruorum fratribus suis facta est. Legimus fuisse gentem supra modũ maledictam, quam deus excindi fecit, & in terram Israël quam illi occuparant, collocauit alios, postquam impletæ fuerunt iniquitates eorum. Sæpe etiam parentes in filijs suis corripiuntur in istis externis: sed ad eternũ cruciatum feret quisq; suã poenã. In diluuiο seruatus fuit Ham & liberatus, sed quia libidinosus homo & contemptor patris sui, ideo omnis etiã eius posteritas male audit in scriptura. Oriago hic seruitutis est. Et duplicem seruitutẽ inuenimus. Seruiunt boni, seruiunt & mali. Ex peccato processit tyrannicum dominium. Nimroth robustus uenator, is sua fortitudine & tyrannide multos redegit in seruitutem. Erant etiam tunc domini, quando nulli tyrannidẽ occuparant. Nam Adam & Noah dominabantur in suos, & imperium habebant, & illi ut filij libere obediebant.

diebant. Talis autem modus fuisset regendi homines, nisi peccatum praevaluisset: sicque propter peccatum inue-
nta est seruitus.

Dixitque: Benedictus dominus deus Sem, & erit Chanaan illi in seruum.

Dilatabit deus Iaphet, habitabitque in tabernaculis Sem, & erit Chanaan seruus illorum.

Quemadmodum generatio impiorum in Ham maledicitur, sic generatio iustorum in Sem & Iapheth benedicitur. Habebit dominum propitium, ita ut alij ei seruiant, quia in honore habuit parentem suum. In lege, benedictio datur ijs, qui parentes honorant. Videte quam in decalogo promissionem, prae alijs praeceptis honor parentum habeat. Etiam Paulus nonnihil de hac promissione in suis epistolis adducit. Alludit autem in nomine Iaphet ad dilatationem, ut progenies illa debeat dilatari. Ipse enim occupauit insulas. Ex Sem gens Iudaeorum uenit, et multi alij. Sed maior pars ex Iapheth, ut gentes: & quae in nostris nationibus sunt, etiam ex Iapheth processerunt. Charitas etiam commendatur nobis in duobus illis fratribus. Dicit Noah: Vos qui honorastis patrem, habitabitis simul. Et ita praefiguratur ecclesia. Populus gentium in tabernaculis Sem habitabit, qui inquam populus religionem amplexus est, Christo ad-

ENARRAT. IOAN. OE COL.

ueniente. Impij nolint uelint seruiunt bonis, & promo-
uent illos ad meliorem uitam. Quaecunq; mala pij acci-
piunt, ea illis cedunt in bonum.

Vixit autem Noah post diluuium,
trecentis annis & quinquaginta annis.

Fueruntq; omnes dies Noah, non-
genti anni, & quinquaginta anni, &
mortuus est.

Vixit Noah usq; ad constructionem turris Babel,
ut postea audietis. Ita erat adhuc legislator, præco iusti-
tiæ, suam posteritatem admonebat, regiones circumia-
bat, & adhortabatur omnes, ut deum colerent. Quos-
dam etiam ex filiis suis instituit, ut mūdus semper suos
doctores haberet, ne posset ignorantia suā prætexere.

LECTIO.

IN hoc capite primo discimus, 'quomodo' à filiis
Noah tota terra hominibus impleta fuerit, & 'quo-
modo' gentes in uniuersam terram sunt diuisæ. Si non
periissent aliqua nomina gentium, uel per frequētia bel-
la, uel alijs rebus, possemus etiam hodie maximam par-
tem gentium cognoscere. Sed illæ gentes, quæ plurimū
distant à Hierusalem, cum quibus non conuersati sunt
prophetæ, non tam diligenter descriptæ sunt, quemada-
modum uicinæ: neq; enim ita cognosci poterant remo-
tissimæ gentes. Sed ex illis satis licet cognoscere, quo-
modo